

СЛОВО ПРЕДКА ПОСЛУХАЙ, НАЩАДКУ

Велесова Книга донедавна була відома лише вузькому колу мовознавців, які не бажали сприймати її всерйоз і байдуже відмахувалися від нав'язливих запитань про неї. Але з Незалежністю України, ми разом з іншими замовчуваними фактами, пізнали і цю пам'ятку нашої історії та духовної культури.

Вперше в Україні Велесова Книга була опублікована професором Олесем Білодідом у часописі «Дніпро» (1990 р., №4). Це був переклад А. Кирпича, великого патріота України, який, на жаль, не був мовознавцем. Цій публікації передувала справді детективна історія, яка розгорнулася з 1919 р. за межами України. Дерев'яні дошки Велесової Книги, знайдені в с. Великий Бурлук на Харківщині, були вивезені до Бельгії, і лише в 50-х роках чутки про них поширилися серед української та російської еміграції. Палеографічна експертиза тексту, здійснена в СРСР доктором філологічних наук Л. Жуковською, незважаючи на негативні висновки, своїм фактажем засвідчувала справжність пам'ятки, однак Радянська академія наук оголосила свій вирок, назвавши книгу фальсифікатом.

Багато шкоди текстам Велесової Книги завдали непрофесійні публікації А. Кура (Куренкова) в Америці та пізніші аматорські публікації росіян (напр.: А. Асова, В. Данилова, І. Мочалової та ін.). Доктор філологічних наук О. Творогов (Росія) поставив за мету довести несправжність Велесової

Книги і зробив висновок, що книга була написана самим Ю. Миролюбівим. Переклад на англійську мову, здійснений у 1973 р. у США В. Качуром, має свої хиби – автор не зміг позбутися християнської упередженості щодо язичницьких текстів, і тому свідомо засуджував світогляд, вірування і звичаї наших Пращурів.

Початок наукового вивчення Велесової Книги поклав професор Української Вільної Академії Наук Володимир Шаян у Лондоні, філософ та знавець санскритської філології, якого нині по праву вважають Волхвом Рідної Віри. Над перекладом він працював до останніх днів свого життя, але хвороба і смерть в 1974 р. перервали його працю над Велесовою Книгою. Його справу продовжив Микола Скрипник у Франції, який дбайливо зібрав усі відомі в наш час тексти-переписи дощечок, виконаних Юрієм Миролюбівим. Він самовіддано розшукував їх в архівах покійного Ю. Миролюбова, в редакціях різних журналів, з якими той співпрацював. У 70-х роках М.Скрипник видав усі відомі тексти дощечок у 7-ми томах. Це нині найповніше зібрання текстів Велесової Книги. Такий великий обсяг книги, надзвичайна архаїчність її мови, велика кількість прадавніх язичницьких молитов – усе це свідчить про те, що книга була написана людьми віщими, вона не могла бути підробкою.

У незалежній Україні професійний переклад сучасною українською мовою зробив філолог з Ужгорода Борис Яценко в 1994-95 р. (в основу його перекладу були покладені публікації російського вченого О. Творогова та «Канадійського фермера»). Книга, видана редакцією «Індоевропи», розійшлася блискавично, що яскраво свідчить про духовну спраглисть українського читача і великий інтерес до цієї пам'ятки. Дослідженням Книги Велеса нині займаються сходознавець Степан Наливайко, письменник Валерій Шевчук, літературознавець Григорій Клочек, доктор філософських наук, професор, релігієзнавець Галина Лозко та інші, цей унікальний твір введено до програм з української літератури загально-освітніх шкіл та гуманітарних вузів і технікумів. Вона надихає поетів на створення власних поетичних переспівів Велесової Книги.

Професор В. Шаян ще в 1973 р. впевнено сказав: «Книга Велеса змінить не тільки науку історії, але саму історію!». Справді, з тих дубових дощечок, сторінок волхвівської книги, вдумливого читачеві розкриється велика духовна трагедія наших Пращурів – християнське насильство над нашою рідною святістю. Велесова Книга для слов'ян має цінність, яку можна прирівняти хіба що до арійської Рігведи – найстародавнішого в світі Святого Письма.

«Якоже видіти не дав Богдаждь будущини смертним, тож восславимо премудрість його, а старе пом'янемо, і, що відаємо, – речемо» – таке завдання ставлять перед собою волхви, автори Велесової Книги. Передати нащадкам знання про світ, про Богів, про життя та боротьбу героїчних слов'ян-русичів, «що стали славними, славлячи Богів», передати ту єдину духовну істину: «кров наша про те каже, що ми русичі всі». Ось та сувора необхідність, яка спонукала вішунів братися за писало і складати послання до нас, своїх нащадків, щоб ми не забули, якого ми роду-племені...

Досі в Україні ще не створено фундаментальних праць з української та слов'янської міфології. Велесова Книга – одна з таких праць. Галина Лозко опублікувала вже кілька своїх досліджень Велесової Книги, її теонімії (імен слов'янських Богів) та теології (світоглядно-богознавчих засад). Це її статті в журналах для вчителів «Дивослово» та «Рідні джерела», а також у наукових виданнях: «Релігієзнавчому словнику», «Історії релігій в Україні» та «Академічному релігієзнавстві» все активніше вводять Велесову Книгу до наукового обігу. Дослідниця архівів професора В. Шаяна та М. Скрипника, вона познайомила українську громадськість з подвижницькою працею В. Шаяна, біографію якого опублікувала в кількох наукових збірниках, з листуванням М. Скрипника та працями Я. Оріона (Р. Драгана), які надрукувала в своєму релігієзнавчому часописі «Сварог». Книжкою Галини Лозко «Українське язичництво» зацікавилися й інші слов'яни. Так, у Польщі вона була перекладена і видана польською мовою під назвою «Рідна віра українська» (Вроцлав, 1997).

Нині Галина Лозко представляє читачам свою нову книжку, її своєрідне прочитання Велесової Книги відрізняється

від існуючих нині видань. Насамперед, відзначимо релігійно-знавчий аналіз світогляду давніх слов'ян. Дослідниця врахувала всі досягнення своїх попередників, проте за основу свого прочитання книги взяла не російські публікації, а видання М. Скрипника, яке вона вважає найточнішим, та українські переклади В. Шаяна і Б. Яценка. Крім того, у збірнику М. Скрипника вона виявила невеличкі уривки, які ще не публікувалися ні в Україні, ні в Росії. Кожна дощечка у перекладі Галини Лозко супроводжується історичними, лінгвістичними та богословськими коментарями, які допоможуть читачам краще зрозуміти зміст та духовну цінність пам'ятки. Книга має покажчики географічних назв, імен людей, назв народів та племен (етнонімів), імен Богів та богословських понять а також словник Велесової Книги на 8,5 тис. слів, що полегшує вивчення текстів, розширює наші відомості з історії Батьківщини та духовності нашого народу. В перекладі Галини Лозко уточнено деякі затемнені місця, які досі видавалися малозрозумілими, або були перекладені досить поверхово. Осмислення Велесової Книги Галиною Лозко відрізняється від інших публікацій ще й тим, що вона сама ~ язичниця. А це дозволяє їй сприйняти Велесову Книгу ніби зсередини, із самої суті її власного релігійного досвіду і відчуття священного. Вона не нав'язує читачу своїх переконань, але спонукає замислитись над вічними істинами.

Авторка свідомо того, що цю книгу ми будемо вивчати ще довго й ще докладніше, можливо, в майбутньому будуть зроблені точніші переклади, які дадуть змогу краще зрозуміти той глибинний зміст послання наших Предків до нас, їхніх нащадків. А поки що, як записано на дошці 38-А: «старанно повчимося тому, що речено тут, аби ми не забували...»

Іван Білик

